

Kulturhistoriske spor og helheder

Her findes retningslinjer for kortlægning og vurdering af kulturarven bredt set i kommunen, både byarkitektoniske helheder og kulturhistoriske spor, som ikke er sikret på anden vis, foruden hensyntagen til bygningsarven ved nybyggeri og omdannelse.

Retningslinjer:

Varetagelsen af bygningsarven

Københavns værdifulde bygningsarv skal værnes om og bevares. I de eksisterende byområder skal om- og tilbygninger samt nybyggeri ske med respekt for væsentlige eksisterende værdier med betydning for bymiljøets identitet og særpræg. Byomdannelse af erhvervs- og havneområder m.v. skal på en gang inddrage de eksisterende strukturelle og arkitektoniske kvaliteter og samtidig tilføre området ny funktionel, arkitektonisk og oplevelsesmæssig kvalitet og identitet.

Byarkitektoniske helheder

I de udpegede byarkitektoniske helheder som vist på kortet skal om- og tilbygning samt nybyggeri ske under hensyntagen til at bevare områdernes arkitektoniske kvalitet og helhedspræg. Ved bygningsmæssige ændringer, der skønnes nødvendige for at fastholde en god brugsværdi eller følger af lovgivningsmæssige krav (tilgængelighed, energiforbrug, indeklima etc.), skal der tages særlige hensyn til en tilpasning til bebyggelsens arkitektoniske kvalitet og helhedspræg.

Kortlægning af kulturhistoriske spor ved byudvikling og -omdannelse

Ved planlægning for byudvikling og -omdannelse af områder, der ikke er udpeget som værdifulde kulturmiljøer, skal der foretages en kortlægning af de konkrete områders indhold af kulturhistoriske spor, samt en vurdering af hvilke kulturhistoriske elementer, der skal bevares og indgå i den nye anvendelse af områderne.

Redegørelse:

Baggrund

Kommuneplanen har flere forskellige udpegninger af kulturarv, som skal sikre en helhedsorienteret tilgang til at varetage bevaringshensynet i byens udvikling. Dette inkluderer udpegningerne af værdifulde kulturmiljøer, bevaringsværdige bygninger og de 50 bygninger udpeget under inddragelse af københavnernes gennem "Byens Sjæl"-kampagnen.

Eftersom kommuneplanens udpegninger af kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger fokuserer på udvalgte eksempler, er der væsentlige kvaliteter i den eksisterende by, som ikke er omfattet af en udpegnings. Ved planlægning eller byggesagsbehandling for projekter, som ikke vedrører de førnævnte udpegninger, er det derfor vigtigt at kortlægge og vurdere de tilstedeværende arkitektoniske helheder eller enkelte kulturhistoriske spor, som er karaktergivende for et område, så nybyggeri og omdannelse i nødvendigt omfang tilpasses og inddrager bevaringsværdierne i nærheden.

Kortlægninger og vurderinger af konkrete bevaringsværdier indenfor et område er et vigtigt grundlag for den efterfølgende planlægning. Dette betyder dog ikke, at en bevaring af alle kulturhistoriske spor eller sammenhænge er en hensigtsmæssig løsning i alle tilfælde. I den konkrete sag skal der ske en afvejning af alle relevante hensyn med henblik på at sikre en helhedsorienteret tilgang til byens udvikling. Her kan nye sammenhænge mellem historiske spor og nybyggeri også give et område værdi i form af en sammensat helhed bestående af flere historiske lag.

Udpegning af byarkitektoniske helheder

Kommuneplanen udpeger på tværs af kommunen en række byarkitektoniske helheder, som er samlede bebyggelser, der udgør helheder med et karakteristisk bebyggelsesmønster med fælles præg. Områderne er en oversigtlig udpegning af områder som i forbindelse med fremtidig planlægning skal vurderes nærmere.

De byarkitektoniske helheder, i tidligere kommuneplaner kaldet "bebyggelser af særlig kvalitet og med et bevaringsværdigt helhedspræg", blev oprindeligt udpeget i Kommuneplan 1997, og der er siden foretaget mindre justeringer af udpegningen. Herunder blev områder, der på daværende tidspunkt var omfattet af lokalplaner med bevaringsbestemmelser, udtaget i forbindelse med Kommuneplan 2005. I forbindelse med Kommuneplan 2024 er udpegningen blevet tilrettet, så bebyggelser, der er udpeget som værdifulde kulturmiljøer, allerede er omfattet af en lokalplan eller en fredning, ikke længere udpeges som byarkitektoniske helheder i kommuneplanen. Dette afspejler for det første, at kulturmiljøbeskrivelserne er mere konkrete og detaljerede, så retningslinjerne for dem giver en klarere regulering. For det andet hviler det på, at lokalplaners og fredningers retsvirkning træder i stedet for kommuneplanens udpegning af byarkitektoniske helheder med en konkret beskyttelse. En lignende tilretning blev gennemført ifm. Kommuneplan 2005. I takt med, at der vedtages lokalplaner for (eller sker fredning af) de resterende byarkitektoniske helheder, vil disse på samme måde udgå af udpegningen i fremtidige kommuneplaner. I forbindelse med tilretningen er der desuden rettet enkelte fejl i områdernes afgrænsning, som tidligere er opstået i forbindelse med digitalisering af laget.